

PERICVLAM MARIS

fretum -ī n
Siculus -a -um = Siciliae
dis-iungere (↔ con-
iungere) = dividere

ē-icere (-iicere) -iō
-iēcisse -iectum
< ē + iacere

cessāre = opus negligere,
minus agere; ventus
cessat : v. minuitur

animus -ī m ↔ corpus

utrum... an = -ne... an

ob-oedire (< -audire)
(+ dat) = pārere

Interim Mēdus et Lȳdia ventō secundō per mare Īnfe- 1
rum nāvīgāre pergunt ad fretum Siculum (id est fretum
angustum quō Sicilia ab Italiā disiungitur). Gaudent
omnēs quī eā nāve vehuntur praeter mercātōrem cuius
mercēs necesse fuit ē nāve ēicere. 5

Mēdus vērō multum cōgitat dē verbīs Lȳdiae et dē
tempestāte quae tam subitō cessāvit, postquam Lȳdia
dominum suum invocāvit. Ut tempestās mare tranquil-
lum turbāvit, ita verba Lȳdiae animum Mēdī turbāvē-
runt. 10

Lȳdia amicum suum colōrem mūtāvisse animadvertit
et "Quid pallēs?" inquit, "Utrum aegrōtās an territus
es?"

"Nōn aegrōtō" inquit Mēdus, "Corpus quidem sā-
num est mihi, animus vērō turbātus. Quis est ille domi- 15
nus tuus cui mare et ventī oboedire videntur?"

Lýdia: "Nōn meus tantum, sed omnium hominum est dominus, et Rōmānōrum et Graecōrum et barbarōrum."

20 Mēdus: "Utrum homō an deus est?"

Lýdia: "Christus est Deī filius quī homō factus est. In oppidō Bethlehem nātus est in Iūdaeā, patriā Iūdaeōrum, quae inter Syriam et Aegyptum sita est. Eō venērunt rēgēs, quī stēllam eius viderant in oriente, et invē-

25 nērunt puerum cum Mariā, mātrem eius, et adorāvērunt eum velut deum. Postea Christus ipse plānē dēmōnstrāvit sē esse filium Deī, nam discipulōs docēbat, quōrum magna turba eum sequēbātur, aegrōs sānābat..."

Mēdus: "Omnis medicus id facit."

30 Lýdia: "Quī medicus verbīs sōlis potest facere ut hominēs caecī videant, surdī audiant, mūtī loquantur, claudī ambulent?"

Mēdus: "Potestne dominus tuus haec facere?"

Lýdia: "Profectō potest. In Iūdaeā Iēsūs nōn solum

35 faciēbat ut caecī vidērent, surdī audīrent, mūtī loquerentur, vērū etiam verbīs efficiēbat ut mortuī surgerent et ambulārent. Ex ūniversā Iūdaeā hominēs aegrī, quī fāmam dē factīs eius mirābilibus audīverant, ad eum conveniēbant. Postrēmō tamen Iēsūs Christus ab

40 improbīs hominibus necātus est."

Mēdus: "Quid? Nōn vīvit dominus tuus?"

Lýdia: "Immō vērō vīvit, nam tertiō diē Iēsūs surrexit ā mortuīs et quadrāgēsīmō diē post in caelum

Bethlehem *n indēcl*
Iūdaea -ae *f*
Iūdaeī -ōrum *m pl*
eō *adv* = illūc

ad-ōrāre

vel-ut = tamquam, sicut

turba -ae *f* = multitudō
hominum

caecus -a -um = quī
vidēre nōn potest
surdus -a -um = quī
audīre nōn potest
mūtus -a -um = quī lo-
quī nōn potest
claudus -a -um = quī
ambulāre nōn potest
Iēsūs -ū *m (acc -um)*

ūniversus -a -um = tōtus

fāma -ae *f* = quod narrā-
tur dē aliquō

surgere surrexisse

quadrāgēsīmus -a -um
= XL (40.)

im-mortālis -e ↔ mor-
tālis -e (< mors)
nāscī nātum esse ↔ mori
-ior mortuum esse

libellus -ī m = parvus
liber

ex-tendere

ap-prehendere = pre-
hendere (manū)
quī-dam, abl quō-dam
Matthaeus -ī m
vivere vixisse

dictum -ī n = quod
dictum est, verbum
memorāre = nārrāre,
dicere
discere didicisse

rogāre = ōrāre

ē-volvere: librum ē.
= librum aperire
tollere = sūmere et
sēcum ferre

prīnceps -ipī m = vir
inter aliōs prīmus (quī
aliīs imperat)

sus-citāre = excitāre
[Math. 9.18-19, 23-26]
ūnus = quīdam

ascendit. Immortālis est filius Deī sicut pater eius,
Deus vīvus. Hominēs mortālēs nāscuntur ac moriuntur, 45
Deus immortalis semper vīvit. Sed ipsa male nārrō: ex
hōc libellō recitābō tibi aliquid."

Lýdia libellum, quem adhūc intrā vestem occultāvit,
prōmit et Mēdō ostendit. Quī manum extendēns libel- 50
lum apprehendit et "Quī liber est iste?" inquit.

Lýdia: "Scīptus est ā quōdam Iūdaeō, nōmine Mat-
thaeō, quī simul cum Chrīstō vīxit et discipulus eius
fuit. In hōc librō Matthaeus, quī suīs oculīs auribusque
dominum nostrum vīderat et audīverat, dicta et facta
eius memorat." 55

Mēdus, quī legere nōn didicit, Lýdiae librum reddit 57
eamque rogat ut aliquid sibi legat; quae continuō li-
brum ēvolvit et "Legam tibi" inquit "dē virō claudō cui
Iēsūs imperāvit ut surgeret et tolleretur lectum suum et
domum ambulāret." 60

Mēdus: "Modo dīxistī 'Chrīstum etiam mortuīs im-
perāvisse ut surgerent et ambulārent.' Plūra de eā rē
audīre cupiō."

Lýdia: "Audī igitur quod scīptum est dē Iaīrō, prīn-
cipe quōdam Iūdaeōrum, quī Iēsūm rogāvit ut filiam 65
suam mortuam suscitāret:

*Ecce prīnceps ūnus accessit, nōmine Iaīrus, et adorābat
eum dīcēns: "Fīlia mea modo mortua est, sed venī, impōne
manum tuam super illam, et vīvet." Et surgēns Iēsūs sequē-
bātur eum cum discipulīs suīs. — Et veniēns Iēsūs in do-* 70

mum principis, videns tūbicinēs et turbam tumultuantem, dīcēbat: "Discēdite! Nōn enim mortua est puella, sed dormit." Et dēridēbant eum. Et, ēiectā turbā, intrāvit et tenuit manum eius et dīxit: "Puella, surge!" Et surrēxit puella. Et
 75 *exiit fāma haec in ūniversam terram illam.*

Mēdus: "Per deōs immortalēs! Sī hoc vērū est, princeps omnium deōrum est deus tuus; neque enim ūllus deus Rōmānus hominem mortālem ab Īnferīs suscitāre potest — nē Iuppiter quidem tantam potestātem
 80 habet, etsī ille deus māximus habētur."

Lýdia: "Est ut dīcis; nec solum deus princeps, sed Deus ūnus et solum est ille. Tōtus mundus in potestāte Deī est, et caelum et terra et mare."

Hic gubernātor, quī sermōnem eōrum exaudīvit,
 85 "Tanta" inquit, "ūnūs deī potestās nōn est. Nam trēs diī, Neptūnus, Iuppiter, Plūtō, mundum ūniversum ita inter sē dīvisērunt, ut Iuppiter rēx caelī esset, rēx maris esset Neptūnus, Plūtō autem rēgnāret apud Īnferōs, ubi animae mortuōrum velut umbrae versārī dīcuntur."

90 Mēdus: "Num quis tam stultus est ut ista vērā esse crēdat? Perge legere ē libellō tuō, Lýdia!"

Lýdia iterum librum ēvolvit et "Ecce" inquit "quod narrātur dē Chrīstō super mare ambulante:

Nāvicula autem in mediō marī iactābātur flūctibus, erat
 95 *enim ventus contrārius. Quārtā autem vigiliā noctis venīit ad eōs Iēsūs ambulāns super mare. Discipulī autem videntēs eum super mare ambulāntem turbātī sunt dīcentēs: "Phan-*

tumultuārī = tumultum facere

tūbiae -ārum f pl
 tūbīcen -cīnis m

Īnferī -ōrum m = mortuī, quī loca ĩnfera (sub terrā) incolere dīcuntur potestās -ātis f

habērī = existimārī

mundus -ī m = caelum et terra et mare

Plūtō -ōnis m: deus, rēx Īnferōrum
 dīvidere -vīsisse -vīsum

rēgnāre = rēx esse
 anima: fōrma hominis mortuī ut ex animā facta
 versārī = hūc et illūc movērī, errāre

[Matth. 14.24-33]
 nāvicula -ae f = parva nāvis
 (ventus) contrārius
 ↔ secundus
 vigilia -ae f: quārtā v. = nōnā hōra noctis (nox in IV vigiliās dīviditur)

phantasma-atris = anima
 quae ambulāre videtur
 eis = iis
 cōstāns -antis
 ↔ turbātus
 Petrus -i m: Christi discipulus
 ipse : ille

ut venīret = quia venīre
 volēbat
 salvus -a -um = servātus;
 salvum facere = servāre

-āstī = -āvistī
 ascendentibus eis = dum
 ascendunt

attentus -a -um = quī
 studiōse audit
 per-suādere -suāsisse
 (+ dat): p. hominī =
 facere ut homō crēdat

[Math. 28.18]

[Math. 8.23-27]

= et eum in nāviculam
 ascendentem secūtī
 sunt discipulī eius

salvāre = salvum facere
 per-ire -eō -iisse = per-
 di, morī (↔ servārī)
 tunc = tum
 tranquillitās -ātis f
 (< tranquillus)
 ↔ tempestās

tasma est!" et prae timōre clāmāvērunt. Statimque Iēsūs locūtus est eis dicens: "Cōstantēs estōte! Ego sum. Nōlīte timēre!" Respondēns autem eī Petrus dīxit: "Domine, sī tū es, iubē mē ad tē venīre super aquam!" At ipse ait: "Venī!" Et dēscendēns Petrus dē nāviculā ambulābat super aquam, ut venīret ad Iēsū. Vidēns vērō ventum validum timuit, et incipiēns mergī clāmāvit dicens: "Domine! Salvum mē fac!" Et continuō Iēsūs extendēns manum apprehendit eum, et ait illi: "Quārē dubitāstī?" Et ascendentibus eis in nāviculam, cessāvit ventus. Quī autem in nāviculā erant vērē- 100
runt et adōrāvērunt eum dīcentēs: "Vērē filius Deī es."

Gubernātor, quī Mēdum attentum videt, "Num tū" III
 inquit "tam stultus es ut haec crēdās? Mihi nēmō per- 110
 suādēbit hominem super mare ambulāre posse!"

Lýdia: "Chrīstus nōn est homō, sed filius Deī, quī omnia facere potest. Ipse dīxit: "Data est mihi omnis potestās in caelō et in terrā." Modo nōs ē tempestāte servāvit, nōnne id tibi persuāsit eum habēre potestātem 115
 maris et ventōrum? Audī igitur quod in eōdem librō nārrātur dē potestāte Chrīstī:

Et ascendente eō in nāviculam, secūtī sunt eum discipulī eius. Et ecce tempestās magna facta est in marī, ita ut nāvicula operīrētur flūctibus — ipse vērō dormiēbat! Et accessērunt ad eum discipulī eius et suscitāvērunt eum dīcentēs: "Domine, salvā nōs! Perīmus!" Ait illis Iēsūs: "Quid timidī estis?" Tunc surgēns imperāvit ventīs et marī, et facta est tranquillitās magna. Hominēs autem mīrātī sunt 120

125 *dīcentēs: "Quālis est hic, quod ventī et mare oboediunt eī?"*

Gubernātor: "Mare et ventī nēminī oboediunt nisi Neptūnō. Ille cūrāvit ut nōs ē tempestāte servārēmur nēve mergerēmur—vel potius nōs ipsī quī mercēs eiēcimus. Nōlite vērō cēnsere nōs iam extrā perīculum esse.

130 Tempestās quidem dēsiit, sed multa alia perīcula nōbīs impendent, ut saxa quibus nāvēs franguntur, vorāginēs in quās nāvēs merguntur, praedōnēs maritimī quī nāvēs persequuntur, ut mercēs et pecūniam rapiant nautāsque occīdant. Semper in perīculō versāmur."

135 Mēdus: "Sed hīc tūtī sumus ā praedōnibus."

Gubernātor: "Nūllum mare tūtum est ā praedōnibus, nē mare Inferum quidem, quamquam rārī hūc perveniunt. Nec tūtī sumus ā cēterīs perīculīs quae modo memorāvī. Brevī nāvīgābimus per fretum Siculum, ubi ab

140 utrāque parte magnum perīculum impendet nautīs: ab ōrā Italiae saxa perīculōsa quibus Scylla nōmen est, ab ōrā Siciliae vorāgō terribilis quae Charybdis vocātur. Multae nāvēs quae Scyllam iam vitāverant, deinde in Charybdim mersae sunt. At bonum animum habēte!

145 Ego, ut gubernātor cōnstāns, cūrābō ut omnia perīcula vitēmus ac salvī in Graeciam eāmus."

Mēdus: "Omnēs id futūrum esse spērāmus. Quandō eō perveniēmus?"

Gubernātor: "Intrā sex diēs, ut spērō, vel potius octō.

150 Sed cūr tam cupidus es in Graeciam eundī? Ego Rōmae vīvere mālō quam in Graeciā."

nēmō, dat nēminī

perīculum -i n

impendere (+ dat)
vorāgō -inis f = locus
quō nāvēs fluctibus
vorantur (: merguntur)
praedō -ōnis m
ut ... rapiant = quia ...
rapere volunt

tūtus -a -um = sine
perīculō

per-venire

perīculōsus -a -um
< perīculum
Scylla -ae f
Charybdis -is f (acc -im)
(perīculum) vitāre = nōn
adire, effugere
(bonus) animus ↔ timor

īre, conī praes:
eam eāmus
eās eātis
eat eant

spērāre = rem bonam
futūram esse putāre
eō : in Graeciam

īre: eundī (gerundium);
cupidus es eundī = īre
cupis
mālō = magis volō

mā-vīs = magis vīs
servīre (+ dat) = servus
esse

mālumus = magis vo-
lumus

mālle = magis velle:
mālō mālumus
māvīs māvultis
māvult māvult

pecūlium -ī n = pecūnia
dominī quae servō datur
sī quid = sī aliquid

persuādere ut = verbis
efficere ut
mā-vult = magis vult

in caelīs = in caelō

Mēdus: "Num Rōmae māvīs servīre quam liber esse
in Graeciā?"

Gubernātor: "Nōs cīvēs Rōmānī morī mālumus
quam servīre!"

155

Mēdus: "Nōlī putāre mē servīre mālle, nam ego quo-
que liber nātus sum, nec quisquam quī liber fuit libertā-
tem spērāre dēsinit. In Italiā dominō sevērō serviēbam,
quī ā mē postulābat ut opus sordidum facerem nec mihi
pecūlium dabat. Sī quid prāvē fēcēram, dominus impe- 160
rābat ut ego ab aliīs servīs tenērer et verberārer. Sed
herī ē villā fūgī, ut verbera vitārem, atque ut amīcam
meam vidērem ac semper cum eā essem. Multīs prōmis-
sīs eī persuāsī ut mēcum ex Italiā proficiscerētur, Lȳdia
enim Rōmae vīvere māvult quam in Graeciā. Ōstiā igitur 165
hanc nāvem cōnscendimus, ut in Graeciam nāvīgā-
rēmus."

Gubernātor Lȳdiam interrogat: "Tūne quoque do-
minō Rōmānō serviēbās?"

Lȳdia: "Minimē vērō. Ego nēminī serviō nisi dominō 170
nostrō quī est in caelīs. Nēmō potest duōbus dominīs
servīre. Certē nōn laetō animō Rōmā profecta sum, et
difficile fuit mihi persuādere ut amīcās meās Rōmānās
dēsererem. Nec prōmissīs sōlīs Mēdus mihi persuāsit ut
sēcum venīrem, sed etiam dōnō pulcherrimō. Ecce ānu- 175
lus aureus gemmātus quem amīcus meus prope centum
sēstertiīs ēmit mihi." Lȳdia manum extendēns digitum
ānulō aureō ōrnātum gubernātōrī ostendit.

Gubernātor ānulum tam pulchrum admīrātur, tum
 180 conversus ad Mēdum "Profectō" inquit "dīves esse vi-
 dēris, ut servus! Num dominus ille sevērus, quī tibi
 imperābat ut opus sordidum facerēs, tantum pecūlium
 tibi dabat prō opere sordidō?"

Mēdus rubēns nescit quid respondeat, et velut homō
 185 surdus mūtusque ante eōs stat.

Lýdia: "Quīn respondēs? Sacculum prōmpsisistī pecū-
 niae plēnum — nōne tua erat ista pecūnia?"

Mēdus turbātus, dum oculōs Lýdiae vītāre cōnātur,
 mercātōrem celeriter accēdere videt.

190 GRAMMATICA LATINA

Coniūctivus

Tempus imperfectum

[A] Actīvum.

Dominus servum monet ut sibi pāreat.

195 Dominus servum monēbat/monuit ut sibi pārēret.

'Pāreat' est coniūctivus praesentis. 'Pārēret' coniūctivus
 imperfecti est. Coniūctivus imperfecti (pers. III sing.) -ret.

Exempla: [1] recitā|re: recitā|ret; [2] tacē|re: tacē|ret; [3]
 scrīb|ere: scrīb|eret; [4] audī|re: audī|ret.

200 Magister discipulum monuit ut tacēret et audīret et studiō-
 sus esset. Tum eī imperāvit ut scrīberet et recitāret.

Pater: "Nōne magister tibi imperāvit, fili, ut scrīberēs et
 recitārēs?" Filius: "Primum mē monuit ut tacērem et audīrem
 et studiōsus essem, tum mihi imperāvit ut scrīberem et recitā-
 205 rem." Pater: "Num necesse erat tē monēre ut tacērēs et audīrēs
 et studiōsus essēs?"

Magister discipulōs monuit ut tacērent et audīrent et studi-
 ōsī essent. Tum imperāvit ut scrīberent et recitārent.

ad-mīrārī = mīrārī (rem
 magnificam)

prōmere -mpsisse
 -mptum

pārēret

[1] recitā|re|m
 recitā|rē|s
 recitā|re|t
 recitā|rē|mus
 recitā|rē|tis
 recitā|re|nt

[2] tacē|re|m
 tacē|rē|s
 tacē|re|t
 tacē|rē|mus
 tacē|rē|tis
 tacē|re|nt

[3] scrīb|ere|m
 scrīb|erē|s
 scrīb|ere|t
 scrīb|erē|mus
 scrīb|erē|tis
 scrīb|ere|nt

[4]	audi re m	
	audi rē s	
	audi re t	
	audi rē mus	
	audi rē tis	
	audi re nt	
esse	esse m	esse mus
	esse s	esse tis
	esse t	esse nt

-re m	-rē mus
-rē s	-rē tis
-re t	-re nt

[1]	servā re r	
	servā rē ris	
	servā rē tur	
	servā rē mur	
	servā rē minī	
	servā re ntur	
[3]	merg ere r	
	merg erē ris	
	merg erē tur	
	merg erē mur	
	merg erē minī	
	merg ere ntur	

-re r	-rē mur
-rē ris	-rē minī
-rē tur	-re ntur

Vocābula nova:
fretum
animus
turba
fāma
libellus
dictum
princeps
tībicen
potestās
mundus
nāvicula
vigilia

Pater: "Nōne magister vōbīs imperāvit, filiī, ut scrīberētis et recitārētis?" Filiī: "Prīmum nōs monuit ut tacērēmus et audirēmus et studiōsī essēmus, tum nōbīs imperāvit ut scrīberēmus et recitārēmus." Pater: "Num necesse erat vōs monēre ut tacērētis et audirētis et studiōsī essētis?"

	<i>Singulāris</i>	<i>Plūrālis</i>	
<i>Persōna prīma</i>	-rem	-rēmus	215
<i>Persōna secunda</i>	-rēs	-rētis	
<i>Persōna tertia</i>	-ret	-rent	

[B] Passivum.

Dominus imperāvit ut servus tenērētur et verberārētur, deinde ut vincērētur et inclūderētur.

Dominus imperāvit ut servī tenērentur et verberārentur, deinde ut vincērentur et inclūderentur.

Mēdus: "Salvus sum. Neptūnus cūrāvit ut ego ē periculō servāreri nēve in mare mergerer." Lūdia: "Nōlī putāre Neptūnum cūrāvisse ut tū servārēris nēve mergerēris. Nēmō nisi Christus cūrāvit ut nōs ē periculō servārēmur nēve in mare mergerēmur." Gubernātor: "Ego bene gubernandō cūrāvī ut vōs servārēmini nēve mergerēmini!"

	<i>Singulāris</i>	<i>Plūrālis</i>	
<i>Persōna prīma</i>	-rer	-rēmur	230
<i>Persōna secunda</i>	-rēris	-rēmini	
<i>Persōna tertia</i>	-rētur	-rentur	

PENSVM A

Servus dominum ōrābat nē sē verberā-, sed dominus imperāvit ut tacē- et surg-, tum aliīs servīs imperāvit ut eum prehē- et tenē-.

Mēdus ā dominō fūgit, ut amīcam suam vidē- et semper cum eā es-. Mēdus: "Ā dominō fūgī, ut amīcam meam vidē- et semper cum eā es-."

Mīnōs imperāvit ut Daedalus et Īcarus in labyrinthum inclūd-. Īcarus: "Quis imperāvit ut nōs inclūd-?" Daedalus: "Mīnōs imperāvit ut ego inclūd- et ut tū mēcum inclūd-."

Verba: dividere -isse -um; ēicere -isse -um; prōmere -isse -um; vivere -isse; discere -isse; persuādere -isse; surgere -isse.

PENSVM B

Lýdia Rōmae vivere — quam in Graeciā, sed Mēdus multis prōmissis eī — ut sēcum proficīsceretur. In Italiā Mēdus dominō sevērō —.

Nāvis nōndum extrā — est. Multa perīcula nautis —. — maritimī nāvēs persequuntur; nūllum mare — est ā praedōnibus.

Hominēs mortālēs nascuntur et —, diī vērō — sunt. Nūllus deus Rōmānus hominem mortuum ab Īnferīs — [= excītāre] potest, nē Iuppiter quidem tantam — habet, etsi ille deus māximus — [= exīstimātur]. Trēs diī ūniversum — inter sē dīvisērunt.

Chrīstus in oppidō Bethlehem — est. Ille verbīs sōlis efficiēbat ut hominēs — vidērent, — audīrent, — loquerentur, — ambulārent.

PENSVM C

Fretum Siculum quid est?

Ubi nātus est Chrīstus?

Quid Iaīrus Chrīstum rogāvit?

Quae perīcula nautis impendent?

Cūr nautae praedōnēs maritimōs metuunt?

Quālī dominō Mēdus in Italiā serviēbat?

Quārē Mēdus ā dominō suō fūgit?

Num Lýdia laetō animō Rōmā profecta est?

Quōmodo Mēdus eī persuāsit ut sēcum venīret?

Cūr Mēdus nescit quid respondeat?

Quem Mēdus accēdere videt?

Tūne in Graeciā vivere māvīs quam in patriā tuā?

phantasma
tranquillitās
vorāgō
perīculum
praedō
pecūlium
caecus
surdus
mūtus
claudus
ūniversus
mortālis
immortālis
cōnstāns
salvus
attentus
tūtus
periculōsus
quadrāgēsimus
disiungere
ēicere
cessāre
oboedire
adōrāre
nāscī
morī
extendere
apprehendere
memorāre
rogāre
ēvolvere
suscitāre
tumultuārī
habēri
rēgnāre
versārī
persuādere
salvāre
perire
impedēre
pervenire
vitāre
spērāre
servire
mālle
admīrārī
potius
utrum
velut